

Samarbetet mellan Stora Enso och Garantia/Norrlandsfonden väckte stort intresse och många frågor när det presenterades vid konferensen Kraftsamling i Söderhamn i maj. Flera ville veta hur vindkraften kan få lokalsamhällets ekonomiska hjul att snurra.

Syftet med konferensen var att underlätta kommuners samarbete för energiplanering och strategiskt samhällsbyggande. Deltagare från näringsliv, myndigheter och kommuner i Gävleborg fick bland annat höra hur Garantiamodellen, kombinationen av traditionella bygdemedel och mikrolån till lokala småföretag, kan skapa långsiktig tillväxt.

Allt fler vindkraftsprojekt – förra året var det nio av tio – stoppas för att kommuner lade in sitt veto. Vad skulle krävas för att vända trenden?

- Kommunerna måste få tillbaka något när de säger ja till en etablering, sa Ann-Mari Sandberg vid Garantia, och gav exempel på hur lokal nytta kan åstadkommas.

Vid ett pågående pilotprojekt, vindparken Blakliden-Fäbodberget i Västerbotten har Garantia kunnat disponera 7,5 miljoner kronor i en fond från vindparksägaren. Pengar lånas sedan ut till lokala småföretag. Ett vanligt lån är 300 000 kronor och kan utgöra den toppfinansiering som innebär att även andra finansörer kan träda in.

-Garantia kontrollerar enligt penningtvättsreglerna den som ansöker om lån, bedömer affärsplanen och fattar sedan beslut om lån. Allt eftersom lånen betalas tillbaka kan pengarna lånas ut igen. Från 2019 fram tills nu har vi lånat ut 15 miljoner kronor – alltså dubbelt så mycket som vi ursprungligen fick, sa Ann-Mari Sandberg. Dessutom har andra finansörer, tack vare Garantias topplån, kunnat låna ut ytterligare 38 miljoner kronor vilket innebär att totalt 53 miljoner kronor hittills har investerats tack vare lånet från Garantia. Dessutom kommer utlåningen från Garantia att fortsätta många år framöver.

-Vi behöver kontakt med kommunen och folk i näringslivet för att föra en dialog om hur pengarna kan användas så det blir bra för de flesta, sa Caroline Nyberg Wass vid Stora Enso. Att låna ut till en skogsmaskinentreprenör – det skulle gynna oss, för att ta ett exempel. En skogsmaskin kostar ungefär 6,5 miljoner kronor och första förhöjda insatsen skulle kunna finansieras med ett Garantialån.

Riskvilligt lånekapital är en bristvara för mikroföretagen. I Garantiamodellen kommer pengarna från parkens ägare och hanteras utanför den kommunala kassan. På så vis undviker man att statsstödsregler och kommunallagen begränsar hur medlen kan användas. Modellen har använts för vindkraft, men kan också tillämpas för gruvetableringar eller pumpkraft. Även om Garantia kan verka över hela landet, behöver lånebesluten fattas lokalt, understryker Ann-Mari Sandberg:

-Det krävs lokalkännedom för att veta vilka företag i en kommun som kan ha behov av modellen. Kunskapen finns hos lokala bankkontor, lokala bokföringsfirmor och näringslivskontor. Man bygger upp lokala noder som kan bedöma hur behoven ser ut i de kommuner (en park kan sträcka sig över flera kommuner) där etableringen finns. Ersättningen från vindparken sträcker sig över ca 35 år och de lokala behoven kommer att förändras under den tiden och Garantia anpassar sig efter sådana förändringar. Garantia arbetar med lokala kreditkommittéer som fattar beslut i varje enskilt låneärende. Vi kan starta utlåning direkt i samband med att vindparksägaren fattat sitt investeringsbeslut och då bygden är på tå.

Alla som har frågor är välkomna att kontakta oss, sa Ann-Mari Sandberg.

Ola Andersson, näringslivschef i Söderhamn, tycker att initiativet låter väldigt spännande.

-Det är klart att det är positivt med möjligheten att växla upp medlen till något som kan komma bygden och lokala småföretagare till del. Vi har ett bra nätverk i vårt näringslivsråd med flera representanter från olika näringsgrenar, intresseorganisationer och föreningar. Så när det gäller att nå ut till småföretagare har vi ett bra forum.